

Samenvatting Mensen DEF

Week 1DEF: Wie zijn wij?

Info: Wie zijn wij mensen

Mensen zijn verschillend en komen uit verschillende landen en culturen. Onze huidskleuren verschillen van elkaar. We spreken verschillende talen. Iedereen is anders, niemand is hetzelfde. Dat noem je uniek.

Een mens heeft een skelet van botten en is daarom een gewerveld dier. Een moeder voedt haar kind met melk uit de borsten. De mens is dus ook een zoogdier, maar we zijn mensen.

Lang geleden kwamen er mensen op de aarde. Maar hoe? Niemand weet het precies. We weten dat er miljoenen jaren geleden ook mensen leefden. Van de eerste mensen zijn botten, tekeningen en stenen werktuigen gevonden.

Mensen en apen zijn nauwe verwanten, want hun skelet is bijna hetzelfde. De chimpansee lijkt het meest op de mens. Veel wetenschappers nemen aan dat de apen onze voorouders zijn. Geleidelijk werd de aap steeds meer mens. Die langzame ontwikkeling van dier naar mens noem je evolutie. Je gelooft in de evolutietheorie als je gelooft dat apen onze voorouders zijn.

Extra Info: Leven op aarde

Leven kan je vergelijken met reizen. Je komt ergens vandaan en je gaat ergens naar toe. Je bent steeds onderweg om op een bestemming aan te komen.

De aarde is de plek om te leven. We moeten goed voor de aarde zorgen, want na ons komen er weer nieuwe mensen. Ook die mensen willen een leefbare plek. We moeten met elkaar zorgen dat ieder goed kan leven. Overal proberen mensen hun samenleving te verbeteren. Mensen strijden voor verschillende doelen op verschillende manieren. Soms strijden mensen voor hun eigen belangen om meer macht of meer geld voor zichzelf te krijgen. Er zijn ook mensen die strijden voor het algemeen belang. Bijvoorbeeld voor gelijke rechten voor iedereen.

Wat in het ene land een heldendaad is, kan in het andere land een misdaad zijn. Sommige mensen gebruiken wapens om hun gelijk te krijgen. Zo kunnen er oorlogen ontstaan.

Week 2DEF: Wij leven samen

Info: Samen leven

Het leven met anderen noem je ook wel: de samenleving.

We horen allemaal ergens bij: een stam, een familie, een dorp, een stad, of een volk.

Meestal groei je op in een gezin met ouders die je opvoeden. Een gezin bestaat uit een aantal mensen die samen in huis wonen en familie van elkaar zijn.

Thuis is een plek waar je je veilig voelt. Het hoort een plek te zijn waar mensen van je houden en goed voor je zorgen.

Mensen hebben elkaar nodig en zorgen voor elkaar. We helpen een handje.

Je kan je kamer opruimen, of vriendelijk zijn voor de mensen om je heen.

Vroeger hadden ouderen een belangrijke plaats in onze samenleving. Oudere mensen wisten meer en gaven hun kennis en vaardigheden door aan jongere mensen. Nu verandert de samenleving zo snel dat ouderen veel nieuwe dingen niet meer begrijpen en de jongeren wel. Ouderen hebben nu vaak meer ervaring met verdriet, rouw, plezier, geluk en wijsheid.

Eeuwenoude verhalen zijn bewaard gebleven, doordat mensen elkaar verhalen vertelden over de belevenissen van hun voorouders. Die oude verhalen werden steeds weer opnieuw verteld aan de volgende generatie.

Extra Info: Feesten en vieringen

In onze samenleving komen mensen bij elkaar voor belangrijke gebeurtenissen, zoals geboorte, verjaardagen, huwelijk, dood en feestdagen.

Sommige gebeurtenissen maak je zelfs maar één keer in je leven mee: overgangsmomenten (of overgangsruten of overgangsrutuelen).

Bij overgangsmomenten horen speciale rituelen. In elke cultuur gaan mensen anders met die levensfasen en rituelen om. Vaak wordt er bij een belangrijke gebeurtenis een ceremonie gehouden: een plechtig, belangrijk moment. Mensen hebben speciale kleding aan, er worden mooie woorden gesproken en er worden kaarsen gebrand. Er wordt muziek gemaakt, gezongen en gedanst. Er wordt gegeten en gedronken. Feestvieren maakt het leven leuk. Elke cultuur kent andere feestdagen.

Het leven kan soms ook zeer verdrietig zijn. Bijvoorbeeld als iemand van wie je houdt dood gaat. Je bent dan in rouw.

De volwassen leeftijd van mensen verschilt per cultuur. De leeftijd waarop kinderen volwassen worden, is een belangrijk moment. Ze zijn dan oud en zelfstandig genoeg om zelf verantwoordelijkheden te dragen.

Week 3DEF: Ons lichaam

Info: Het menselijk lichaam

Anatomie gaat over de delen van een lichaam. Hierdoor komen we meer te weten over het menselijk lichaam.

In ons leven groeien we twee keer heel snel. De eerste vijf jaar van je leven groei je heel snel. De tweede keer is van je tiende tot ongeveer je zestiende levensjaar. Dit noem je de puberteit.

Je botten vormen het skelet of het geraamte. Het skelet geeft steun en stevigheid aan ons lichaam. Ons geraamte beschermt ook de organen in ons lichaam.

Je lichaamsdelen kunnen buigen door een gewricht. Je hebt bijvoorbeeld gewrichten in je nek, schouders, heupen en polsen.

Spiëren zorgen ervoor dat je kan bewegen. Overal in je lichaam zitten spieren, bijvoorbeeld in je benen en je gezicht.

De meeste organen zijn niet zichtbaar en zitten inwendig: binnen in je lichaam. Alle organen hebben een taak.

In je schedel liggen je hersenen. Dat is het belangrijkste orgaan in je lichaam, want ze regelen alles wat er in je lichaam gebeurt. Ze ontvangen informatie van wel honderd miljoen zenuwen in je lichaam. Deze informatie geven de hersenen weer door aan de spieren en organen, zodat die weten wat ze moeten doen.

Je hart is een spier die bloed door de aderen van je lichaam pompt.

Je hart werkt dag en nacht door en is dus een belangrijk orgaan.

In de borstkas liggen je twee longen. Zij regelen je ademhaling. Ze worden beschermd door je ribbenkast.

Het grootst inwendige orgaan is je lever. De lever zuivert schadelijke stoffen uit je bloed.

Je maag regelt je spijsvertering. Alle voedsel dat binnenkomt wordt verteerd en afgebroken, totdat het opgenomen kan worden in je bloed.

De huid is je grootste uitwendige orgaan: aan de buitenkant. Je huid zit vol zenuwen. Hierdoor voel je bijvoorbeeld of iets pijn doet. Of fijn aanvoelt, of warm of koud.

Extra Info: Zintuigen

Je hebt vijf zintuigen of vijf organen (het kan allebei):

1. je gehoorzintuig: je oren;
2. je gezichtszintuig: je ogen; tranen houden je ogen vochtig en schoon;
3. je tastzintuig: je huid;
4. je reukzintuig: je neus;
5. je smaakzintuig: je tong; op je tong zitten smaakpapillen: kleine bultjes.

De zenuwen in je lichaam versturen via de zenuwbanen berichten van je zintuigen. Je hersenen ontvangen die berichten. En ze laten je weten wat je hoort, ziet, voelt, ruikt of proeft.

Je intuïtie wordt wel je zesde zintuig genoemd. Het laat je weten dat iets gaat gebeuren, voordat het echt gebeurt.

Onze zintuigen hebben ook regelmatig rust nodig, omdat ze anders alle informatie niet goed kunnen verwerken. Je merkt het als je moe wordt of dingen niet meer goed kan onthouden.

Je zintuigen laten je ook weten wanneer je iemand aardig vindt. Of als je van iemand houdt of verliefd bent. Dat voel je in je lichaam. Verliefdheid is een fijn gevoel. Je wilt steeds bij die ander zijn en samen zijn. Iedereen kan verliefd worden, jong en oud.

Week 4DEF: Gezond en ziek

Info: Gezond en ziek

Je lichaam werkt beter als je er goed voor zorgt. Veel eten, drinken, roken en drugs gebruiken is ongezond.

Pijn waarschuwt je dat er iets niet goed is in je lijf. Pijn is niet fijn, maar wel nuttig.

Infecties worden veroorzaakt door ziektekiemen. Het afweersysteem (of immuunsysteem) werkt hard om ziektekiemen af te weren. Je kunt het vergelijken met een leger: het vecht tegen indringers. Als je ingeënt bent tegen besmettelijke ziektes, kan je ze niet meer krijgen. Je bent er dan immuun voor geworden.

Een verkoudheid is een kleine infectie en gaat na een paar dagen meestal vanzelf over. Maar het lukt niet altijd, soms heb je hulp nodig van een dokter.

Jij bent de patiënt, dus de dokter onderzoekt jou om erachter te komen wat er aan de hand is. Soms schrijft de dokter een recept voor je uit. Bij de apotheek kan je dan medicijnen halen die je beter maken.

Soms is het nodig dat je naar het ziekenhuis gaat. Bijvoorbeeld als je gewond bent door een ongeluk. Dan worden er röntgenfoto's gemaakt. Misschien krijg je dan gips of word je geopereerd.

Maar als je thuis niet beter kunt worden, dan word je in het ziekenhuis opgenomen.

Geneeskunde of geneeskunst is een wetenschap. Dokters bestuderen die wetenschap van ziekte en genezing. Die wetenschap is vele duizenden jaren oud. We weten dat er bij de Egyptenaren, Grieken en Romeinen al dokters waren.

De slang om de staf noem je een esculaap. De esculaap is een heel oud symbool en hoort bij de geneeskunde.

Extra Info: Leven met een handicap

Bij een handicap werkt iets niet goed. Dat kan een lichaamsdeel zijn of je hele lijf. Sommige handicaps kun je zien. Als je bijvoorbeeld een arm of been mist. Andere handicaps kun je niet zien. Als je doof bent of als je langzamer denkt en praat. Als iemand doof is, kun je met gebarentaal met elkaar praten.

Je kan gehandicapt worden geboren. Of je raakt gehandicapt door een ongeluk of een ziekte.

In arme landen hebben gehandicapte kinderen meestal een moeilijk leven. Ze krijgen vaak niet de juiste medische verzorging. Het is voor deze kinderen meestal niet mogelijk om naar school te gaan of te werken.

Als je ouder wordt, gaat je lichaam slijtage vertonen en minder goed werken. Oudere mensen gaan langzamer lopen. Ze kunnen makkelijker vallen en iets breken. Vaak horen en zien ouderen minder. Sommige ouderen worden vergeetachtig.

Week 5DEF: In je hoofd

Info: Je hersenen

Onder je schedel liggen je hersenen. Ze hebben de vorm van een walnoot en zijn verdeeld in twee helften: de linker- en de rechterhelft. Elke helft regelt andere dingen. Je hersenen regelen alles wat er in je lichaam en hoofd gebeurt.

De menselijke geest is niet zichtbaar en niet tastbaar. Bewust-zijn is wakker zijn. Zo merk je waar je bent en wat je doet. Soms heb je niet in de gaten wat je doet en waar je bent: dan doe je iets onbewust.

Gedachten zijn dingen die je denkt en die in woorden naar buiten kunnen komen. Je hersenen doen dat voor jou.

Je gedachten en belevenissen worden in je geheugen opgeslagen. Ideeën ontstaan in je hoofd. Elke dag moet je keuzes maken. Kiezen kan soms moeilijk zijn.

Je kan leren uit boeken en door buiten te spelen. Sommige dingen moet je zelf ontdekken. Elke dag in je leven leer je iets nieuws, je leven lang. Het is goed om je zelf te kennen, dan begrijp je beter wie je bent. Ook begrijp je dan een ander beter.

Extra Info: Dromen en fantasie

Slaap heb je nodig. Je lichaam en je hersenen rusten uit als je slaapt. Ieder mens droomt 's nachts. Als je wakker wordt, ben je vaak je dromen vergeten. Dromen zijn bijzondere verhalen in je hoofd. Je verwerkt in je dromen alle informatie en ervaringen van wat je op een dag hebt beleefd.

Dromen kunnen ook griezelig en spannend zijn. Een enge droom noem je een nachtmerrie.

Overdag droom je ook. Dat heet dagdromen. Fantasie is iets moois. Fantasie is op reis gaan in je hoofd. In je fantasie is alles mogelijk.